

O

revolucionarnom razvoju partije i prijemu mladih u savez komunista

„Tako je teško kod rukovodilaca iskoreniti 'kadronizam', to jest ubeđenje da će nešto biti učinjeno zato što rukovodilac misli da je pravilno i racionalno da bude urađeno...“
GRAMŠI

Politički verbalisti su najčešće oduševljeni kada se nešto značajno događa, a pogotovo kada je to nešto okarakterisano kao „značajan korak napred“. Isto tako, politički verbalisti običavaju reći da je takav i takav potez učinjen u pravom trenutku, da će imati neprocenjivog značaja za budućnost zajednice. Nikada ili retko se dešava da se politički verbalisti jave kao prethodnica, anticipatori, protagonisti određenog koraka. Njihovo je mesto pozadi, da osvetle društvenu pozornicu kako bi se na njoj bolje videlo ono što oni smatraju značajnim. Naravno, kada se uvere u opšte odobravanje, trude se da njihova uloga ne ostane nezapažena. Otuda je njima nepoznata neodlučnost, nedoumica. Oni nikada ne mogu da propadnu u nedoumicu, kao što se to, recimo, desilo Buridanovom magarcu. Njima je sve, u svakom trenutku, jasno, sve je u pravom trenutku učinjeno, sve je neizmerno značajno. Njihovo je opredeljenje — blagovremeno.

„Međutim, čovek se teško može boriti za ostvarenje nekih istorijskih i društvenih ciljeva ako ne veruje u opravdanost svoje borbe, odnosno, u važnost i uzvišenost ciljeva te borbe. Ako su ciljevi opšte ljudski, a ne egoistički i parcijalni, ako su tako određeni da se borba za njihovo ostvarenje ne razlikuje od borbe za otklanjanje onih nasleđenih i datih okolnosti koje čoveka kao čoveka zarobljavaju i unižavaju, onda se oni teško mogu, ma i u najmanjoj meri, ostvarivati polazeњem od apstraktnih dogmi, koje, samim tim što su apstraktne i što su dogme, nameću neprestano odlaganje i hipokriziju u odnosu na ono što je borbom postignuto i što

se može postići. U prirodi je dogme da stvarna hipokritske govore kojima se stvarnost maskira, ali još je važnija ona osobina dogme koja dovodi do toga da se, u ime idealnog čoveka, unižava i žrtvuje stvarni čovek.“ (Branko Pavlović, Gledišta, broj 5, 1968.)

No, daleko smo od toga da poverujemo kako je u pitanju idealan čovek, budući da mnogi politički verbalisti nemaju takvog čoveka pred očima. Ako ga i imaju, to je više modus vivendi njihovog sveta, njihovog vidokruga i *raison d'être* njihovog ponašanja.

Ova digresija u odnosu na naslov teme verovatno će izazvati male zabune, a možda i revolt. Međutim, imajući u vidu da se Savez komunista nalazi u jednom procesu previranja, nismo mogli a da ne kažemo kako su naša očekivanja da će dogmatizam i hipokritsko mišljenje i ponašanje biti „razvlašćeni“, prognani od onih koji Partiju ne shvataju apstraktno. U svakodnevnom političkom govoru uobičajen je za ovaj proces pojam „idejna diferencijacija“, i on je u poslednje vreme postao credo političkog mišljenja.

Pitanje idejne diferencijacije u Savezu komunista nije pitanje političkog verbalizma, mada u praksi često dopire samo do ovog površinskog momenta. Idejna diferencijacija se javlja kao pristajanje na dijalog akcijom, kao neophodnost opredeljenja, zauzimanja odlučnog stava prema aktuelnim društvenim zbivanjima, da bi se vodila borba na osnovu tog opredeljenja, a protiv onih koji su se drugačije opredelili. Otuda je idejna diferencijacija daleko kompleksniji proces i pretpostavlja dublje poremećaje u konstelaciji snaga da bi se došlo do novog kvaliteta. Nekoliki momenti se javljaju prilikom razmatranja ovoga. Prvo, opredeliti se za ili protiv

programa koji jedna partija nudi. Drugo, program pretvarati u akciju, odnosno imati u svakom momentu „partijan stav“ prema pojavama i procesima u društvu. Treće, kritičkim mišljenjima, akcijom otkrivati dogmatizam, fetišizam ili verbalizam u političkom ponašanju.

Iskustva političkih partija, a posebno radničkih, marksističkih partija, pokazuju da pitanje opredeljenja podleže višestrukoj verifikaciji. Ali, među tim faktorima verifikacije, najvažniji je — praksa. Kad kažemo — praksa, imamo u vidu kompleksnu političku akciju, realizaciju programa koji je partija proklamovala. To je, istovremeno, i tačka na kojoj je moguća stvarna diferencijacija shvatanja i opredeljenja, pa je, otuda, za budućnost Saveza komunista, za njegov revolucionarni kontinuitet, ovaj element od prvostepene važnosti.

Već dosta dugo se govori o novoj ulozi Saveza komunista, odnosno o vodećoj ulozi Partije. To nije nijansa u odnosu na ono što je u ranijem periodu Savez komunista bio. To je kvalitetna razlika. Mala istorijska distinkcija pokazuje da su ljudi, pristupajući Komunističkoj partiji, imali pred sobom, pre svega, motiv borbe za rušenje postojećeg sistema. „Smatrali smo se, u izvjesnom smislu, odgovornima da li će se u Jugoslaviji dogoditi revolucija ili neće“ — V. Bakarić. Formiralo se tada javno mnjenje da na njima leži odgovornost. Sve što su radili, radili su na vlastitu odgovornost. To su bile generacije 1930—1937. godine, koje su u to vreme imale 20 godina. To su bile generacije kojima je opredeljenje imanentno značilo i odgovornost, celokupnu posvećenost revolucionarnom radu. Danas je pojam revolucionarnog rada višedimenzionalan, ne zahteva krajnje žrtvovanje, obuhvata u sebi mnogobrojne elemente revolucionarnog procesa koji se odvija na širokom društvenom planu, pa je, otuda, daleko složeniji i zahteva veću inicijativnost. Međutim, razlika je u tome što je

